

Està en joc el model

LLUÍS FOIX / Periodista

AVUI, 19 de maig del 2010

L'aportació més reeixida d'Europa al món en els últims seixanta anys ha estat el model social del benestar, que ha suposat un exercici de generositat de tots per poder gaudir de societats més justes, més pròsperes i més lliures. Ens pensàvem que amb les successives ampliacions aquesta idea de pau i convivència esborraria les ferides de les moltes guerres que han sacsejat Europa al llarg dels segles.

AQUEST MODEL SOCIAL s'ha anat construint pas a pas, amb sotracs i èxits, sempre amb l'objectiu que les fronteres culturals i històriques no obstaculitzessin la finalitat primera, que era que la guerra no ens tornés a visitar i a sembrar de morts el Vell Continent.

EUROPA ÉS ENCARA AVUI una gran potència econòmica, malgrat el pessimisme que s'ha apoderat dels europeus i de molts dels seus dirigents. Les pors que travessen totes les societats europees estan justificades pel ressorgiment del concepte de l'Estat nació per damunt de la idea d'Europa i per l'arribada del neoliberalisme econòmic, que ha causat la crisi actual i que pot malbaratar no només les economies europees sinó també el model social existent.

GOVERNS DE DRETES I D'ESQUERRES fan esforços titànics per salvar l'euro que trontolla a causa de la irresponsabilitat de molts polítics a l'hora d'administrar indegudament els recursos propis i aliens. El model social descansava sobre dues potes: crear riquesa i repartir-la com més

equitativament millor. Grècia ha trencat les regles en el moment que ha fet trampes pensant que els països rics eixugarien el deute per salvar la cohesió monetària de la Unió Europea. El president Zapatero ha volgut protegir els més febles, en la línia de la justícia social, però no ha posat el mateix esforç per crear la riquesa que ho fes possible.

IGUALMENT ES POT DIR D'IRLANDA, PORTUGAL, França i la Gran Bretanya, que no és dins de la zona euro.

ELS ESTATS NOUVINGUTS DE L'EST han patit molt i s'han acollit a la Unió pensant que seria una solució per entrar en el club de països lliures i pròspers. Els crítics de l'altra part de l'Atlàntic diuen que no hi ha una identitat europea com existeix una identitat nord-americana.

SÍ QUE HI HA UNA IDENTITAT EUROPEA que és la suma de les identitats nacionals, amb totes les diferències culturals, històriques i socials. Va ser precisament per evitar nous conflictes a Europa que es van sobreposar els interessos dels Estats als de la convivència entre els pobles.

EL FILÒSOF JÜRGEN HABERMAS admet que la qüestió està mal formulada i que s'ha de plantejar en primer terme si existeixen les condicions per tal que els ciutadans europeus posin la solidaritat cívica per damunt de les fronteres dels Estats, incloent-hi un objectiu bàsic de mútua inclusió.

PER A EUROPA HA ESTAT POSITIU que els conservadors britànics de David Cameron no hagin guanyat la majoria en les eleccions del 6 de maig. Els *tories* han estat contraris a l'enfortiment europeu des que la senyora Thatcher va decidir obstinadament no ser contribuent neta a les arques europees. Els seus fills polítics estan fent el mateix, encara que

els liberaldemòcrates de Nick Clegg faran el que puguin per no augmentar l'euroescepticisme, que és majoritari a la societat britànica.

ANGELA MERKEL FA TOT EL QUE ÉS al seu abast perquè els alemanys no caiguin en el parany d'oblidar-se de la seva pròpia història i anar a la seva, cosa que l'opinió pública alemanya li reclama. És una idea estesa, amb raó, que l'ajut als països mediterranis o de l'Est no ha de caure sobre les espatlles dels contribuents alemanys.

PERÒ QUALSEVOL OBSERVADOR DE LA HISTÒRIA del segle passat sap que si l'euro fracassa no només seria una daltabaix econòmic sinó un retrocés de grans dimensions de la idea d'Europa. S'hauria perdut la confiança en un model en què molts pobles del món s'han emmirallat. Hauria caigut un somni que s'havia convertit en una realitat impensable fa només cinquanta anys.

Apareixerien les clàssiques idees rivals, la supremacia del poder sobre la convivència, l'enfortiment de l'Estat nació, contraposat a l'existència i drets dels pobles, el retorn de velles superioritats polítiques i morals.

SOM MOLTS ELS QUE PENSEM QUE EUROPA s'ha fet a força de crisis i d'ensopegades, retrocedint i avançant. Tinc la confiança que d'aquesta situació ens en sortirem, encara que és difícil preveure quina serà la sortida. No coincideixo amb els pessimistes que avisen que s'ha arribat a final de trajecte i que aquella idea va ser molt interessant però que ara és impossible.

HAURÍEM DE SABER TOTS QUE CAL ENFORTIR la unió política per tal que els vells fantasmes europeus no tornin a ressorgir de manera

inesperadament tràgica. No hi ha res que canviï a la història sense actes valents i simbòlics, sense la valentia d'arriscar, sense la generositat dels que governen i dels governats.

EL FUTUR SERÀ NEGRE SI NO S'ACTUA ARA mirant les destrosses que tots plegats hem perpetrat en el passat. Europa ha de recuperar conceptes que ara estan rovellats, com l'esforç, la responsabilitat, el treball i el respecte a l'altre. Ja sé que aquestes pautes no estan de moda. Però són imprescindibles per impedir els conflictes que ens anuncien els que pensen més en els grans negocis, els èxits fàcils i el campí qui pugui.